

- ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା
- ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିଚାଳନା
- ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଶୀର୍ଷରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର
- ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଏକ ସାମାଜିକ କଳଙ୍କ
- ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥତାକୁ କରୁଣ ପରିଚିତ

ରବିବାର

ବହୁଛି

ଆତ୍ମହତ୍ୟା

ଭାରତରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା
ଫାଶ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିକୁ ନେଇ
ଉଦ୍‌ବେଗ । ଭାରତରେ
ପ୍ରତିବର୍ଷ ପ୍ରାୟ ୧ ଲକ୍ଷ ୭୦,୦୦୦ରୁ
ଅଧିକ ଲୋକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି ।
କାତାୟ ଅପରାଧ ରେକର୍ଡ ବ୍ୟତୀତ
ଏହି ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଅନୁସାରେ ୨୦୧୭
ମସିହାରେ ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ କନଫାଶ୍ୟାରେ
୯.୯ ପ୍ରତିଶତ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ନିୟମିତ
ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ୨୦୨୨ ମସିହାରେ
ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ
କନଫାଶ୍ୟାରେ ୧୨.୪ ପ୍ରତିଶତରେ
ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଭାରତର ଆତ୍ମହତ୍ୟାପ୍ରବଣ
ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟମାହାତ୍ୟା,
ତାମିଲନାଡୁ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ, ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ,
କର୍ଣ୍ଣାଟକ, କେରଳ, ଛତିଶଗଡ଼ ଆଦି ରାଜ୍ୟ
ଅନ୍ୟତମ । ପୂର୍ବରୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ
ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ଏକ ବଞ୍ଚନୀୟ
ଅପରାଧ ଭାବେ ବିବେଚନା
କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆତ୍ମହତ୍ୟାର
ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଜକୁ
ନିଜେ ହତ୍ୟା କରିବା ।
ଭାରତୀୟ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ
ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ । ଏହା ପ୍ରକୃତି
ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ବିରୋଧୀ । ମଣିଷ ଜନ୍ମ ହେଉଛି
ଜିଣ୍ଡାକାଳ ଏକ ଅମୂଲ୍ୟ ବରଦାନ । ତେଣୁ
ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ତଥ୍ୟ । ତେବେ ଦିନକୁ
ଦିନ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି
ଲାଗିଛି । ଏହା ଏକ ମହାମାରୀ ଭଳି ବ୍ୟାପିବାର
ଲାଗିଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ରହିଛି । ବିଶେଷ
କରି କିଶୋର ଓ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା
ପ୍ରବଣତା ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।
ଭାରତରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ବିଭିନ୍ନ
କାରଣ, ନିରାକରଣ ଓ ସତେଜତାକୁ
ନେଇ ଏହି ସ୍ତବ୍ଧ ଉପସ୍ଥାପନା ।

ଜୀବନ ଜାଣିବାରେ ହିଁ ଆନନ୍ଦ । ଜୀବନ ହେଉଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଏକ ଅମୂଲ୍ୟ ଉପହାର । ତେଣୁ ନିଜକୁ ନିଜେ ହତ୍ୟା କରିବା ଅଧିକାର ମଣିଷର ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ହେଉଛି ପ୍ରକୃତି ବିରୋଧୀ, ଜିଣ୍ଡାକାଳ ବିଧି ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟ । ଭାରତୀୟ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ମହାପାପ । ଦିନକୁ ଦିନ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ବୃଦ୍ଧିରେ ଲାଗିଛି । ବିଶେଷ କରି ଭାରତରେ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ବୃଦ୍ଧିକୁ ନେଇ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର କାରଣ ଓ ନିରାକରଣକୁ ନେଇ ଏଥର 'ସିନ୍ଦୂର'ର ସ୍ତବ୍ଧ ଉପସ୍ଥାପନା ।

ପ୍ରକୃତି 'ସକାଳ' ବ୍ୟତୀତ

ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି

ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି । କଲେଜ ସମୟରେ ଜୀବନର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ପ୍ରଥମ ଥର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଘରୁ ଦୂରରେ ରହିଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ପରିବାର ଓ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କଠାରୁ କମ୍ ସହଯୋଗ ମିଳିଥାଏ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବା ପାଇଁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅନେକ ଚାପ ପଡ଼ିଥାଏ । ପାଠପଢ଼ା, ନୂଆ ବାତାବରଣ, ନୂଆ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇ ଚଳିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କେତେକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ମାନସିକ ଚାପରେ ଥାଆନ୍ତି । କଲେଜ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଛାତ୍ର ମତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ଛାତ୍ରମାନେ ବିପଥଗାମୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଶେଷରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ନକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଛାଇ ନଥାନ୍ତି ।

ସେପଟେ ଆମର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀରେ ମାର୍କ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଏଥିରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ମାନସିକ ଚାପ, ବାପାମାଆଙ୍କ ଚାପ, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ପାଠପଢ଼ା ଚାପ, ପରୀକ୍ଷାରେ ଅସଫଳ ହେବାର ଭୟ ଆଦି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଅନ୍ୟତମ କାରଣ ପାଲଟି ଥାଏ । ଭାରତର ୧୯ ରାଜ୍ୟରେ ଗବେଷଣା କରି ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ପ୍ରାୟ ୨୦% କଲେଜ ଛାତ୍ର ନିଶ୍ଚାସକ୍ତ, ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଯୁବକ ସାଲବର ଠକେଇର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି ସବୁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଅନେକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ନିରୋଧ ଦିବସ

ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ବା ଡବ୍ଲୁଏଚ୍‌ଡ଼ ଅନୁସାରେ ୧୦୦ରୁ ଗୋଟିଏ ମୃତ୍ୟୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଜନିତ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ତେଣୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଜନସଚେତନତା ଉଦ୍‌ବେଗରେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ସହଯୋଗରେ ୨୦୦୩ ମସିହାରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖକୁ ବିଶ୍ୱ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ନିରୋଧ ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଦିବସ ପାଳନର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଆତ୍ମହତ୍ୟାରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ଜନସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ହ୍ରାସ କରିବା । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଏ । ସେହିପରି ପ୍ରତି ୪୦ ସେକେଣ୍ଡରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥାନ୍ତି ।

ପୁରୁଷଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ହାର ଅଧିକ

ଆତ୍ମହତ୍ୟା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜର ସବୁଠାରୁ ଗମ୍ୟ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା । ଗତ କିଛି ଦଶକ ଧରି ଭାରତରେ ପୁରୁଷ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଭାରତରେ ମହିଳାଙ୍କ ତୁଳନାରେ ପୁରୁଷ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ହାର ୨.୫ ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ । ସ୍ୱାମୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ପ୍ରାୟ ତିନି ଗୁଣ ଅଧିକ । ଏହାର ଅର୍ଥ ବିବାହିତ ପୁରୁଷଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ବୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ଚାଲିଛି । ଭାରତରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କାରଣ ହେଉଛି ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା । ପତି-ପତ୍ନୀଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତରେ ନିୟମିତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ନ୍ୟାସନାଲ୍ କ୍ରାଇମ୍ ରେକର୍ଡ ବ୍ୟୁରୋ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରଥମେ ପାରିବାରିକ ମାମଲା ପତି-ପତ୍ନୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ବା ଶାଶୁପୁରର ବିବାଦକୁ ନେଇ ମାମଲା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ହେଉଛି ବିବାହିତ ବିବାଦ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ପତ୍ନୀ ବା ଶାଶୁପୁର ଲୋକଙ୍କ ଚାପ ଥାଏ । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ବିବାହ ପରେ ପୁରୁଷଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ହାର ଧାରରେ ବୃଦ୍ଧି ଚାଲିଛି । ତେବେ ପୁରୁଷ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ମଧ୍ୟରେ ବେରୋଜଗାରୀ, ଆର୍ଥିକ ସଂକଟ, ପାରିବାରିକ ଚାପ, ମିଥ୍ୟା ମୋକଦ୍ଦମା ଓ ମାନସିକ ରୋଗ ଆଦି ଅନ୍ୟତମ ।

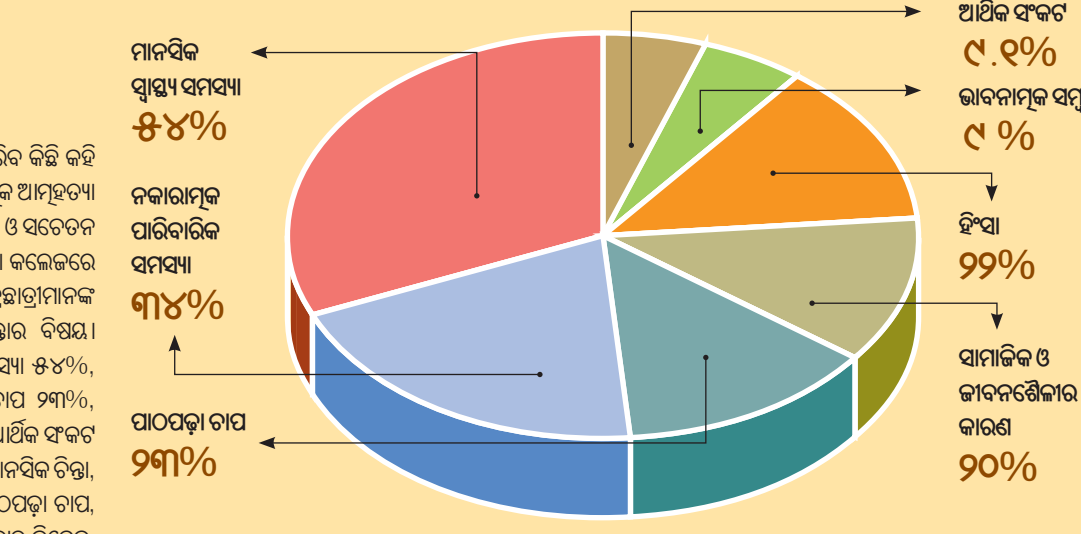

ସରକାରୀ ରଣନୀତି

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ପକ୍ଷରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ନିବାରଣ ରଣନୀତି ବିକାଶ କରିବା ପାଇଁ ୨୦୧୯ ନଭେମ୍ବରରେ ଏକ ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଅଧିନ ରଣନୀତି ୨୦୨୨ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ୨୦୩୦ ମସିହା ପୂର୍ବକ ଦେଶରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଫାଶ୍ୟା ୧୦% ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଛି । ଏହି ରଣନୀତିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା, ସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରସାରଣ, ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସହଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ । ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇ ସ୍କୁଲ କଲେଜ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଓ ଯୁବକଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ କୃତ୍ୱଗୁଡ଼ିକରେ ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କମ୍ କରିବା ଉପରେ ଏହି ରଣନୀତିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଭଳି ଏକ ନକାରାତ୍ମକ ବିଚାରରୁ ଯୁବପିଢ଼ିକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ସମୟ ଆସିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଅଭିଭାବକ, ଶିକ୍ଷକ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଯୁବକଯୁବତୀମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା, ଆବେଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଭାବନାକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାନସିକ ଦୁର୍ବଳତା ଥିଲେ ସହଯୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାନସିକ ସମସ୍ୟାକୁ ଆରମ୍ଭରୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହେବା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ସଚେତନ ହେବା, ସୁସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନ କରିବା, ସୁସମ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା, ଉତ୍ତମ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନା କରିବା, ଯୋଗ, ଧ୍ୟାନ କରିବା ପଦ୍ଧତିରେ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ସୁଧାର ଆଣିବା । ଘରୋଇ ହିଂସା ଦାମ୍ଭ୍ୟତା ହ୍ରାସ କରି ପାରିବାରରେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବେଶ ଆଣିବା ଜରୁରୀ । ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜାତି, ଧର୍ମ, ଲିଙ୍ଗଗତ ଭେଦଭାବ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଜରୁରୀ ଅଟେ ।

ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପାଇଁ ବାଞ୍ଛା ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତି

କିଏ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ଓ କେଉଁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ କିଛି କହି ହେବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଓ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ଭିତରେ ଅଧିକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରବଣତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଯାହାକୁ ନେଇ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଓ ସଚେତନ ନାଗରିକଙ୍କ ଭିତରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପାଞ୍ଚ ଜଣରୁ ଜଣେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଥିବା ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ବିଶ୍ୱାସନୀୟତା ଆତ୍ମହତ୍ୟାର କାରଣ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ୫୪%, ନକାରାତ୍ମକ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା ୩୪%, ପାଠପଢ଼ା ଚାପ ୨୩%, ସାମାଜିକ ଓ ଜୀବନଶୈଳୀର କାରଣ ୨୦%, ହିଂସା ୨୨%, ଆର୍ଥିକ ସଂକଟ ୯.୧% ଓ ଭାବନାତ୍ମକ ସମ୍ବନ୍ଧ ୯% ରହିଛି । ବିଶେଷ କରି ମାନସିକ ଚିନ୍ତା, ଅସୁସ୍ଥତା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାପ, ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା, ପାଠପଢ଼ା ଚାପ, ପରୀକ୍ଷା ଅନୁଭବ ହେବାର ଭୟ, ଆର୍ଥିକ ଅସୁବିଧା, ବିବାହ ବିଫଳତା, ପ୍ରେମ ପ୍ରତାରଣା, ନିଶା ସେବନ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଅନେକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ଚରମ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ଶାରୀରିକ ଓ

ଯୌନ ଶୋଷଣ, ଅସ୍ଥ ବୟସରୁ ବିବାହ, ଅସ୍ଥ ବୟସରେ ମାତୃତ୍ୱ ଲାଭ, ଘରୋଇ ହିଂସା, ଲିଙ୍ଗଗତ ଭେଦଭାବ ଆଦି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି । ଜୀବନରେ ସମସ୍ୟା ଆସିବ, ତେବେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନୁହେଁ ।

ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବଦା କୌଣସି ସୂଚକ ସଂକେତ ମିଳି ନଥାଏ । ଏହା ଅଚାନକ ହୋଇପାରେ । ବିନା ପୂର୍ବ ସଂକେତ ଆଉ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିପାରେ । ତେବେ ଅନେକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ସଂକେତ ମିଳିଥାଏ । ମନ ଭିତରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ବିଚାର ଆସିବା, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସଂପର୍କରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି ହେବା, ମୂଲ୍ୟବାନ ବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କୌଣସି ବିନିଷ୍ଠ ଅନ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ପ୍ରିୟଜନଙ୍କୁ ଅଲବିଦା କହିବା, ଅସ୍ତଶସ୍ତ୍ର ବା କୌଣସି ମାରଣାତ୍ମକ ଖୋଜିବା, ଅସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ପରିବାର ଓ ପ୍ରିୟଜନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବା, ମନ ଭିତରେ ହେଉଥିବା ଚିନ୍ତା, ଅସୁସ୍ଥତା, ଅସ୍ଥିରତା ଦେଖାଦେବା ଆଦି ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ କେତେକ ସଂକେତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରେ ଏହି ସବୁ ସଂକେତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ତୁରନ୍ତ ତାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ । ପଞ୍ଜରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନ ବଞ୍ଚି ପାଇପାରିବ ।

ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ଏକ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିରୁ ବିପଥଗାମୀ ଯୁବ ସମାଜକୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସରକାର, ଅଭିଭାବକ, ଶିକ୍ଷକ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ସମେତ ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗର ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି । ବିପଥଗାମୀ ଯୁବପିଢ଼ି, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ବିବାହିତ ପୁରୁଷମହିଳା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏ ଦିଗରେ ସଚେତନ କରାଇବା ଜରୁରୀ । ଶୁଣସ୍ତେ ସଚେତନ ଓ ସଚରହିଲେ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ଶୁଖିଳିତ ସମାଜ ଗଠନ ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ପ୍ରକୃତି ବିରୋଧୀ, ନକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ ।

ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ସଂକେତ

ଡକ୍ଟର ଅନୁରୂପା ମିଶ୍ର

ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରବଣ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଜାତୀୟ ଅପରାଧ ରେକର୍ଡ ବୁକ୍ସରେ (ଏନ୍‌ସିଆରଭି) ର ୨୦୨୪ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସଂଖ୍ୟା କୃତ ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ କାରଣ ଦାୟୀ ହୋଇଥାଏ ଯାହା: ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ, ପାରିବାରିକ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ସଂପର୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ଉଚ୍ଚାଧିକାରୀ ତଥା ଶିକ୍ଷକ ଓ ପିତାମାତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚାଧିକାରୀ, ସାଙ୍ଗସାଥୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ସହ ସ୍ୱପ୍ନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପର୍କ ।

ଅତ୍ୟଧିକ ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବନା

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ବିକାଶମୂଳକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବା Developmental stage ର Adolescence ବା କିଶୋରାବସ୍ଥା ଦେଇ ଗତି କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ଥାଏ । ଜୀବନକୁ ବୁଝିବାର କ୍ଷମତା ଆସିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇଥାଏ । ଆବେଗମୂଳକ ଚିନ୍ତାଧାରା ବା Emotions ମାତ୍ରାଧିକ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାକୁ ସେମାନେ ଗଭୀର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାବବୃଦ୍ଧ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଏହି ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବନା ଅତ୍ୟଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ଆବେଗର ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ଆବେଗଗୁଡ଼ିକ Happiness ବା ଖୁସି, Sadness ବା ଦୁଃଖ, Fear ବା ଭୟ, Angry ବା ରାଗ, Surprise ବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, Disgust ବା ଗୁଣ୍ଡା କିମ୍ବା ଅସହ୍ୟଭାବ ଏବଂ Content ବା ଅବଜ୍ଞା ଏହି ସବୁ ଭାବନାକୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ କିଶୋରାବସ୍ଥାରେ ପରିପକ୍ୱ ଚିନ୍ତାଧାରା ସହ ସମ୍ମିଳିତ କରି ନଥାନ୍ତି ।

ପାରିବାରିକ ଅଶାନ୍ତି, ପିତାମାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ, ଛାତ୍ରପତ୍ର ବା ପିତାମାତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ, ପିତାମାତାଙ୍କ ସହ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ତଥା ନିଜ ପିଲାମାନଙ୍କଠାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚାଧିକାରୀ ରଖିବା ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ

ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ କହୁଥିବା ବା ଅସହ୍ୟ କଥା କହିବା, ପିଲାଙ୍କୁ କେବଳ ପାଠପଢ଼ିବା ସାମାଜିକ ଓ ପାରିବାରିକ ପରିବେଶକୁ ନିବୃତ୍ତ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ହତାଶାଭାବ ବା ନିରାଶା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ପିତାମାତା ନିଜର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶାକୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଚାପ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଭୁଲ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ପିଲାଙ୍କ ମାନସିକ ସ୍ଥିତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଜରୁରୀ । କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପିଲାମାନେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ Potentiality ବା ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବୁଝିବା ଦରକାର ହୋଇଥାଏ । ଏହି ପିଲାଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପାଠପଢ଼ିବାର ତଥା ଚା'ର ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢ଼ିବାର ଚାପ ଦେବା ଉଚିତ ।

ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆର ପ୍ରଭାବ

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କିଶୋରାବସ୍ଥାରେ ଅନେକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆର ସଂପର୍କପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପେକ୍ଷା ଦୁରୁପଯୋଗ କରି ପିଲାମାନେ Online ଭିଡ଼ିଓ ରେମ୍ ଖେଳ ପାଇବା ରୋଜଗାର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କୁ ଚାକର Competitor ବା ପ୍ରତିଯୋଗୀ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ପାଠପଢ଼ା ତଥା ପ୍ରେମ ସମ୍ପର୍କ ଓ ସଂପର୍କ ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ଡ୍ରାମାଟିକ ପ୍ରେମସଂପର୍କ, ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା Bully ବା

ଭୟଭୀତ ହେବା ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ତଥା କୁସଙ୍ଗରେ ପଡ଼ି ସେମାନେ ବାବେଶ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ପିତାମାତା ଓ ସାଙ୍ଗ ଭୟରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ଛୋଟ ପରିବାର ବା ଏକ ପରିବାରକୁ ଆସିଥିବାରୁ ତଥା ବଡ଼ ଓ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଅଧିକ ସମୟ ବିତେଇ ପାରୁନଥିବାରୁ, ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିବାରୁ ପିତାମାତା ଓ ପରିବାର ସହ ମନଶୋଳି କଥା ହୋଇପାରୁନଥାନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜକୁ ଏକାକୀ ମନେ କରୁଥିବାରୁ ଅବସାଦ ଶିକାର ହୋଇଥାଆନ୍ତି ତଥା ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଚିନ୍ତା ମନଭିତରକୁ ଆଣିଥାଆନ୍ତି ।

ଅଭିଭାବକ ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା

ଦିନକୁ ଦିନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ପିତାମାତା ତଥା ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱାନ୍ୱିତ୍ୱ ରହିଥାଏ । ପିଲାଟିଏ ବିଷୟ ମନରେ ରହିଲେ ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ଦେବା, ତା'ର ଶିକ୍ଷାରେ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, ତା'ର ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ରଖିବା ବେଶି ସମୟ ଏକାକୀତା ନିରାକରଣ, ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକୁ ତାକୁ ନିବୃତ୍ତ ରଖିବା ତଥା ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରୁ ପିଲାଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବା Academic Performance ବିଷୟରେ ବୁଝିବା, ଅତ୍ୟଧିକ ମାନସିକ ବା ଶିକ୍ଷାଗତ ଚାପ ନ ଦେଇ ତା'ର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହିସାବରେ ତା' ପାଇଁ Goal ରଖିବା Target ରଖିବା ତଥା ପିଲାପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଖରାପ ଭାଷାରେ ଗାଳିଗୁଳିକ ନ କରିବା, ତା'ର ଭୁଲକୁ ସୂଧାରିବା ତଥା ପିଲାଙ୍କ ସହମତ ଚିନ୍ତା କରି ତା'ର Resilience Power ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ ତଥା ସମର୍ଥ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପିଲାଙ୍କ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ବୃଦ୍ଧିଥାଏ । ଆଉ ସେ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ବିକଶିତ କରି ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସୁଦୂର କରି ଗଢ଼ିଥାଏ ।

ବିଭାଗ ମୁଖ୍ୟ (ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ) ପ୍ରକାଶନାଳୟର ସୁଦେଶ୍ୟାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାଲେଶ୍ୱର

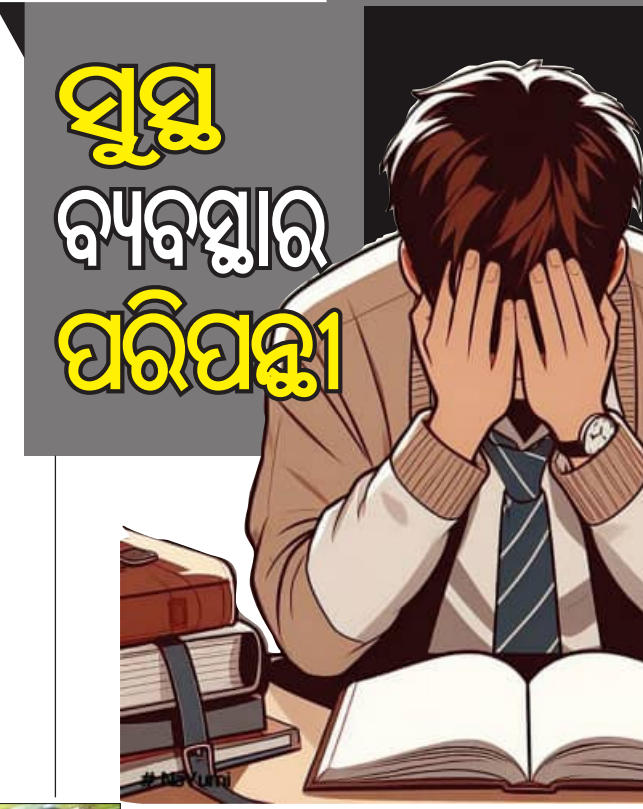
ଭାରତରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଲଗାତାର ବୃଦ୍ଧି । ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ପ୍ରତିଦିନ ୪୦ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି କଟୋର ପକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ସବୁଠୁ ଅଧିକ ମାମଲା ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ।

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଅପରାଧ ରେକର୍ଡ ବୁକ୍ସରେ ୨୦୨୪ ମସିହା ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ, ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମାମଲାରେ ସବା ଉପରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଅଛି । ଏଠାରେ ସମୁଦାୟ ୪୦ ଛାତ୍ର ପ୍ରତିଦିନ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ଯାହାକି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚିନ୍ତାଜନକ । ଏହା ପଛକୁ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ (୧୦.୯ ପ୍ରତିଶତ), ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ (୧୦ ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ତାମିଲନାଡୁ (୮.୯ ପ୍ରତିଶତ) ରହିଛି । ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟରେ ୧୯୦୯ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ତେବେ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୨୦୨୩ ମସିହା ଉଚ୍ଚମାନରେ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମାମଲାରେ ୪୩ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ୨୦୧୫ରୁ ୨୦୨୪ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ୬୨ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି ।

ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଶୀର୍ଷରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର

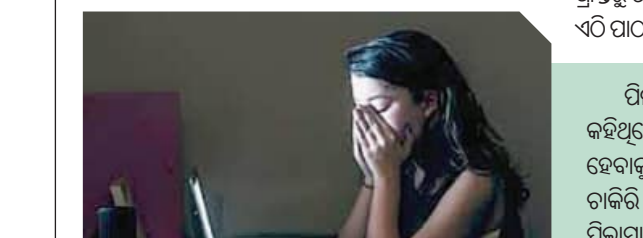
ପାଠପଢ଼ା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଚାପ ବିଶେଷତା ଅନୁସାରେ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ କୋଟି, ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା, ପାଠପଢ଼ା ଚାପ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । କହିବାକୁ ଗଲେ ମାତ୍ର ଏବଂ ଚାପ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ମାନସିକ ଚାପ ଗଭୀର ପକାଇଛି । ଏନସିଆରଭି ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ, ୨୦୨୪ ମସିହାରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୭.୬୬% ଛାତ୍ର ଥିବା ବେଳେ ୬୮.୯୯% ଛାତ୍ରୀ ସାମାଜିକ ଥିଲେ । ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଶେଷତା କହିବା କଥା, ପରୀକ୍ଷାରେ ବିଫଳତା, କ୍ୟାରିୟର ଚିନ୍ତା, ପାରିବାରିକ ଚାପ, ସାମାଜିକ ଉଚ୍ଚମାନ ଏବଂ ଏକାକୀତା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ମାନସିକ ଅବସାଦ ଆଡ଼କୁ ନେଇଛି । ଏହାକୁ ଦୂରରେ ରଖି ଏବେ ସ୍କୁଲ, କଲେଜ ଏବଂ କୋଟି ସେକ୍ଟରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସିଦ୍ଧି ସମ୍ପର୍କ କରିବା ଲାଗି ଦାବି କରାଯାଉଛି ।

ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା

ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିପତ୍ତୀ

ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ଅନୁସାରେ ଯଦି ଆମେ ସମୟ ଆଇ ପିଲାଙ୍କ ମାନସିକ ଚାପକୁ ଚିହ୍ନି ନପାରିବା ତେବେ ଏହା ସାଧାରଣ ବିଷୟ ପାଇଁ ବଡ଼ ମାନବ୍ୟ ହେବ । ଜାତୀୟ ମାନବ୍ୟକାର କମିଶନ୍ ରାଜସ୍ଥାନର କୋଟା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ହେଉଥିବା ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ନେଇ କହିଛନ୍ତି- ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମଧ୍ୟକୁ ଠେଲି ଦିଆଯାଉଛି । ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବା କରୁଛି ।

ବ୍ୟବସ୍ଥାର ରୁଗଣତା ନିର୍ମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ବେଳେ କୋଟିରେ ପିଲାଙ୍କ ପାଖସାଥୀ ଓ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ମୁକ୍ତି କାଟିବାର କ୍ଷତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋମକାଳୁରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର କିଶାବିକା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ନୈତିକତା ପ୍ରତି ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଛି । ଏଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ତେଜବଳୁ କମୁ! ସେଥିପାଇଁ ପିଲାମାନେ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରତାଡ଼ନାକୁ ସହିନପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ବାଛି ନେଉଛନ୍ତି ।

ଜାତୀୟ ଅପରାଧ ରେକର୍ଡ ବୁକ୍ସରେ (ଏନ୍‌ସିଆରଭି) ତଥ୍ୟାନୁଯାୟୀ ୨୦୧୯ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ୧୦, ୩୩୫ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା-ଚାପର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ୨୦୨୧ ମସିହାରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ୧୩, ୦୮୯ ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ସେତେବେଳେ କାରଣ ଥିଲା କୋଭିଡ଼ ଜନିତ ସଂକ୍ରମଣ, ଏକାକୀତା, ରୋଗ-କ୍ଷୟ ଓ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନେଇ ଅନିଶ୍ଚିତତା । ଦେଶର ମୋଟ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭିତରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ୭.୬ ବୃଦ୍ଧିପାଇଛି, ଯାହା ସଂପ୍ରତି ଉଦ୍‌ବେଗର ବିଷୟ । ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଏତେ ଉଦ୍‌ବେଗ ଯେ, ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ୪୦-୪୨ ମିନିଟ୍‌ରେ ଜଣେ ଛାତ୍ର ଜୀବନ ହାଲୁକାନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଦିନକୁ ପାଖାପାଖି ୩୫ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଛନ୍ତି ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ସଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଅଧିକ । ପିଏଓ ହେଉଛି ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବେ ଅଧିକ ବର୍ଦ୍ଧି ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ପିଲାଟି ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି । ତାଙ୍କର ବନିବା ଆଶାରେ ଗଭୀର ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାର ଜମିଦାରୀ ବିକି, ରଖି କରି ଅନେକ ଆଶା ନେଇ ପିଲାଙ୍କୁ ପଠାଉଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପିଲାମାନେ ବିଫଳତାରେ ସାରା ଜୀବନକୁ ଅଧିକାରମୟ ଭାବି ଚରମ ନିଷ୍ଠର ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଏଥିରେ ହବ୍‌ଭାବେ ଉଦ୍‌ବେଗ, ଯେଉଁଠି ମୈତ୍ରୀକାଳ, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ରୋଜଗାର କରି ନିଜ ବ୍ୟବସାୟରେ ମାତିଯାନ୍ତି । କୋଟିଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ କଳ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକ ।

ପିଲାଙ୍କ ମନୋବଳକୁ ଯତ୍ନ ସାଧିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବଦିନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏପିକେ ଅବହୁଳ କଲମା କହିଥିଲେ- ଅସଫଳତା ଜୀବନର ଅନ୍ତ ନୁହେଁ ବରଂ ଆମକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ତେଣୁ ଜୀବନ ଯେ କୌଣସି ପରୀକ୍ଷା, ଚାଲିବି ବା ସଫଳତାକୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ବୋଲି ପ୍ରଥମେ ବାପାମାଆ କୁହନ୍ତୁ କରୁଛି । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଯତ୍ନ ଭାବି ବୋଧେ ଲାଭି ନଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ହିସାବରେ

ପାରିବାରିକ ଚାପ ଓ ଆତ୍ମଗୀତା ମାନସିକତା ଅବଶ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ ବାପାମାଆଙ୍କ ଚାପ ସର୍ବାଧିକ । ହେତୁ ନିଜର ଉଚ୍ଚାଧିକାରୀ ବାପାମାଆମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବାମିକା ହେଉଥିବା ଛାତ୍ର ଆସୁଛନ୍ତି । ଘର ପରିବାରଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ପିଲାମାନେ ପ୍ରତିଦିନିଆ ମୂଳକ ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଶୁଣ୍ଠି, ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ କିମ୍ବା ବୁଝାମଣା ନଥାଏ । ହେଉଥିବା ଉଚ୍ଚ ମାନର ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅବସର ସମୟ ମିଳେନା । ଅନେକ ସମୟରେ ଘରଲୋକେ ଅନ୍ୟ ମୋଧାବାଳା ସହ ତୁଳନା କରି ନିଜ ପିଲାଙ୍କ ମନୋବଳ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି । ସେ ଦୂରରେ ଯାଏ ଅବା ନାହିଁ ଯାଏ । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଆତ୍ମଗୀତା ହେଉଥିବା ଛୋଟଛୋଟ କୋଠାରେ କେବଳ ପଢ଼ିବା ପିଲାଙ୍କ ମାନସିକତାକୁ ଅସୁସ୍ଥ କରିଦେବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ । ପ୍ରତିଦିନିଆ ମୂଳକ ପରିବେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଭାବନା ଗୁରୁତ୍ୱହୀନ । ନିଜ ସମସ୍ୟା ସେ କହିବ କାହାକୁ, ଶୁଣିବି ସମାଧାନ କରିବ କିଏ? ବାପାମାଆ ତ ଅର୍ଥ ଲାଗେଇ ପିଲାକୁ ଉଡ଼ିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଶାକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାକୁ ଭୟରେ ନିଜ ଭାବନା ଜଣାଇ ପାରେନା ପକ୍ଷରେ ନିଜ ମନକୁ ମାରିଦିଏ ।

କୋଟି-ହବ୍ ଓ ବ୍ୟବସାୟ

କୋଟି-ହବ୍ ଗୁଡ଼ିକ ପିଲାଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବନାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଚାପ ଲାଗି ଭୟଭୂତ କରାଉଛି । ରାଜସ୍ଥାନର କୋଟା କୋଟି-ହବ୍, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଓକ୍‌ଟ ରାଜେନ୍ଦ୍ରନଗର ଓ ମୁର୍ଖାଜାନଗର, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଓ ବିଜୟପୁର, ପାଟଣା ସହିତ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବି ଏକକେସନ୍ ହବ୍ ଭାବେ ଉଦ୍‌ବେଗ, ଯେଉଁଠି ମୈତ୍ରୀକାଳ, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ରୋଜଗାର କରି ନିଜ ବ୍ୟବସାୟରେ ମାତିଯାନ୍ତି । କୋଟିଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ କଳ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକ ।

ରାଜି-ର ଶିକାର

ନିଜେ ଅତୀତରେ କେତୋଟି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ରାଜି-ର ଯୋଗୁଁ କିଛି ନିରାଶ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଜୀବନ ଚାଲିଯାଇଛି! ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକବୃଦ୍ଧିତ ସିନିୟରମାନେ କୁନିୟରମାନଙ୍କୁ ରାଜି-ରୁଲି କରନ୍ତି । ନିରାଶ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଚାପ ଦିଆଯାଏ ଯେ, ପିଲାମାନେ ନିଜ ଉପରୁ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ହରାନ୍ତି । ଅପମାନିତ ଓ ଲାଜିତ କରି ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଣି ଆଶାକୁ ବିବାର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଆଯାଉଥିବାରୁ ନିଜ ଉପରକୁ ଆଶା ହରାଇଦିଅନ୍ତି!

ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ବେଳେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପିତାମାତା ଓ ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦାୟି କରି କହିଥିଲେ- ଆଧିକାରିକ ପିଲାଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପଛରେ ବାପାମାଆଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଶା ବଡ଼ କାରଣ । କୋଟି-ହବ୍ ସେକ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ କୋଷ୍ଠାଏ କାରଖାନା ପାଲଟିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠି ପିଲାଙ୍କ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଆମକୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗୋବର୍ଦ୍ଧ ବା ଯତ୍ନ କରିଦିଆଯାଉଥିବାରୁ ନିଜ ଉପରକୁ ଆଶା ହରାଇଦିଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ ଚେଟି ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା/ ଗାଇଡଲାଇନ ବନାଯାଇଥିଲା ।

ମାର୍ଚ୍ଚ: ତାଙ୍କର ସାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ସାହି, ବିଜ୍ଞା ମୁଖ୍ୟ ବିକାଶକର ପରିସର, କା-ନ-ମା-୧୪/୪, କଟକ-୭୫୧୦୦୧, ମୋ: ୯୪୩୩୩୨୦୨୦୨

ନୀତି ଅନୀତି ରାଜନୀତି

ଶ୍ରୀବିଦୁର

ତୁଳା ମୁହାଁ କାଳ

ବେଙ୍ଗ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରାଣୀ । ତାକୁ ସୁନା ଲତାରେ ବସାଅ କି ଚୁପା ଖଟୁଲିରେ ବସାଅ; ସେ ନଳାକୁ ଡେଇଁବା ଅର୍ଥ । ସେମିତି ନଳା ଓ ନାଳିକୁ ଭଲ ପାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଯେତେ ଆଦର କଲେ ବି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଅଭାବ ଛାଡ଼ିପାରିବେ ନାହିଁ । ରାଜାବରିତା ସା'ନ୍ତରା ଓରମ୍ ରଖିଲୁ ଶଙ୍ଖପତି ତିରୋଲଲୁ ଦଳାଲି ଟିକଟ ଦେଇ ବିଧାନସଭାକୁ ଆଣିଥିଲେ । କଟକରୁ ପ୍ରାଥୀ ହୋଇ ହାରିବା ପରେ ଯଯାତିନ ନିଗମରେ ଥଇଥାନ କରିଥିଲେ; ପରେ ରାଜ୍ୟସଭାକୁ ବି ପଠାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଶେଷରେ ରଖିବାକୁ ଦଳ ଡେଇଁ ପିନ୍ଧିଲେ ଗେରୁଆ ଟୋପି । ଶଙ୍ଖ ଦଳ ଛାଡ଼ି ଗେରୁଆ ଟୋପି ପିନ୍ଧିବାକୁ ତାଙ୍କର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ରହୀ ଯେ ଆକର୍ଷକ ନଥିଲା, ଏସବୁରେ ଖାଲି କିଛି ଆଗତ ସମୟରେ ରଖି ବାବୁଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି କେବଳ ଯେ ଏକ ବାହାନା ଥିଲା, ତାହା ଏବେ ଆଉ କାହାକୁ ଅନୁଷ୍ଠା ହୋଇନାହିଁ । ଶୁଭମୁନି ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ମହାଭାରତରେ ଗୋଟିଏ ଆଖ୍ୟାନ ରହିଛି 'ତୁଳା ମୁହାଁ କାଳ' । ଅଣ୍ଡରେ ତୁଳା ଧରି ପାଣି ପିଇଥିବା କାଳ ଅର୍ଥାତ୍ ଧୂଳି ବଗ ପୋଖରୀର ମାଛମାନଙ୍କୁ ଛଳନା କରି ଗୋଟିଗୋଟି କରି ଖାଇବା ଓ ଶେଷରେ କଳ୍ପତରୁ କଣ୍ଠକିତ ଗୋଡ଼ ବାପାରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇବାର କାହାଣୀ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବେ । ମାତ୍ର ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣିତ ତୁଳା ମୁହାଁ କାଳ ସହ ସେହି ତିରୋଲ ମାଟି ସହ କଡ଼ିତ ରାଜାବରିତା ସା'ନ୍ତରା ଓରମ୍ କଟକର ରଖିକର ଯେ କିଛି ସାମାଜ୍ୟସ ଅଛି; ସେ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାର ଧୂଷ୍ଣତା ଆମେ କରିବୁ କିପରି ? ■

ବାଘ ରାଜତ୍ଵରେ ମିଶି ନାଟ

ଓଡ଼ିଆରେ କଥାଟିଏ ଅଛି- 'ବାଘ ଘରେ ମିଶି ନାଟ' । ଅନୁଶାସନ ଅଭାବରେ ଯେପରି ଅରାଜକତା ବ୍ୟାପେ, ଏବେ କୁଆଡ଼େ ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ଥିତି ସେହିପରି । ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ନିର୍ବାଚିତ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ମାନିବା ତ ଦୂରର କଥା, ସୌଜନ୍ୟତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମ୍ମାନ ବି ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଲୋକଙ୍କ ସେବକ ଅର୍ଥାତ୍ ପବ୍ଲିକ ସର୍ଭାଣ୍ଟ । ମାତ୍ର ଲୋକ ତ ଦୂରର କଥା, ଲୋକପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ପାଇଁ ନିୟମ କଥାଟିଏ ଦୃଢ଼ ସର୍ବ୍ୱଭାବ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଯାଇଛି । କିଛିଦିନ ତଳେ ଜଗତସିଂହପୁରରେ ଗୃହାରି କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସେଠାକାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଧମକାଇଥିବା ଭିଡ଼ିଓ ଦେଖିଥିଲୁ । ବୋଲିଗଡ଼ ବୁକ୍ ବିଡ଼ିଓଙ୍କ ଯତେଚ୍ଛାତାରରେ ଅତିଷ୍ଟ କଣେ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଆମାନ୍ତୁତି ଉଦ୍ୟମ କଲାବେଳେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନିରାସକ୍ତ ଭାବରେ ବସିଥିବା ବି ଦେଖିଲୁ । ଏବେ ବଲାଙ୍ଗୀରରେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣାଟି ତହିଁରୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟଦାୟକ । ପରିଶେଷ ସ୍ୱର୍ଗତନ ବିଧାୟକ ତଥା ସାଂସଦ ବାଳଗୋପାଳ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ବସିବାକୁ ସୌଜନ୍ୟବର୍ଣ୍ଣିତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ବୈକିଟିଏ ନ ଦେବା ଓ ସେଠିଆ ହୋଇ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜର ଗୃହାରି ଜଣାଇଥିବା ଦୃଶ୍ୟ ସହଜରେ ହଜମ ହେଲା ନାହିଁ । ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଭାବ୍ୟ ଭଲ; ଅତୀତର ଅଗ୍ନିବର୍ଷା ବାଳଗୋପାଳଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ସାମୁସାମୁଁ ହୋଇନାହିଁ । ତିନି ଦଶନ୍ଧି ତଳେ ଯଦି ଏପରି ଘଟଣା ଘଟିଥାଆନ୍ତା, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପାଇଁ ବେଡ଼ି-ବିଷ୍ଠର ବାଣି ଅନ୍ୟାନ୍ୟତଃ ଯାଇ ସାରିଥାଆନ୍ତେ । ■

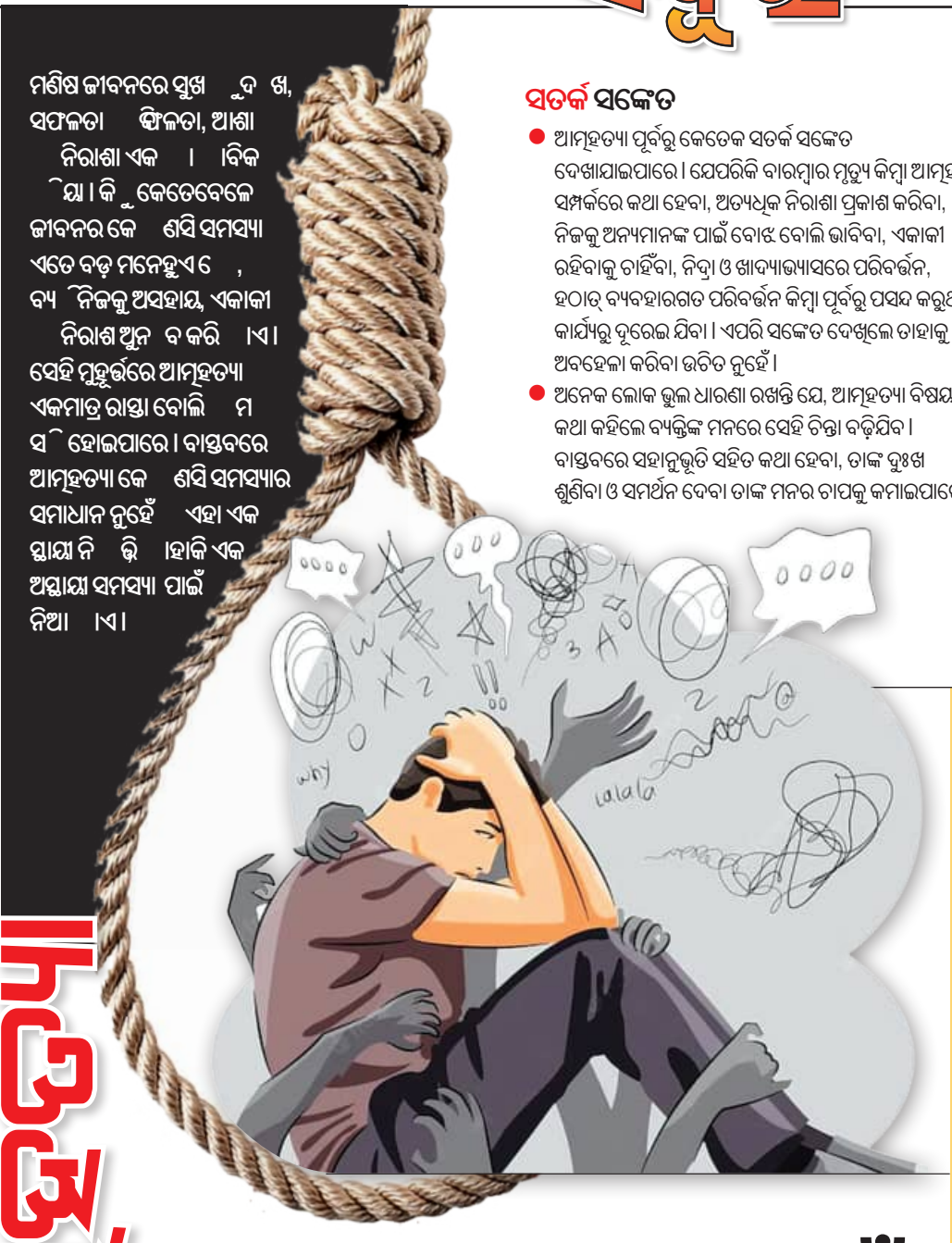
ଧରା ପଡ଼ିଗଲେ ଜୈନ ବାବୁ

ଚିତ୍ତାଗଡ଼ି ଜୈନ ବାବୁ ନବୀନ ପ୍ରକୃତରେ କଣେ ଅମାୟକ ଲୋକ । ସେ ମାଛକୁ ମ' କହନ୍ତି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ଭୁଲ ବୁଝନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ସମର୍ପକମାନେ ଗାଳ ବୁଲନ୍ତି । କିଛିଦିନ ତଳେ ବାବୁ ଏକ ବାହାଘର ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଭୁବ୍ଧ ଡାକ କରି ବନ୍ଧୁକ ପୁଟାଇଥିବା ଭିଡ଼ିଓ ଭାଇରାଲ ହେଲା, ମାତ୍ର ପଦ୍ମ ଛାପ ଲାଗିଥିବାରୁ ବାବୁ ଜୈନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରୁ ବୁଦ୍ଧି କେହି ହଲାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଗୁଳି ଫୁଟିଥିବା ବନ୍ଧୁକଟି କୁଆଡ଼େ ଖେଳନା ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା ବୋଲି ଜୈନବାବୁଙ୍କ ସପେକ୍ଷରେ ପୁଲିସ ପୁରା ସମ୍ମୁଖ ହୋଇ ରୁପ୍ ହୋଇ ବସିଗଲା । ଏବେ ପୁଣି ଆଉ ଏକ ଘଟଣାକୁ ନେଇ କୁଆଡ଼େ ଜୈନବାବୁଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରିବାକୁ ବିରୋଧୀ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିବା ତାଙ୍କ ସମର୍ପକମାନେ କହୁଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟରେ ତାଲିଥିବା ସତ୍ୟ ଗୋଟର ଦାଲିକା ଏଂଶୋଧନ (ଏସ୍‌ଆଇଆର୍) ସମୟରେ ପଦ୍ମ ବଳକୁ ଭୋଟ ଦେଇ ନ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ନାଁ ଭୋଟର ତାଲିକାରୁ କାଟି ଦେବାକୁ ନିଜ ସମର୍ପକମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିବା ଏକ ଭିଡ଼ିଓ ଟିଭିମାନଙ୍କରେ ଡିବିଡ଼ିଟି ବାଜିବା ପରେ ଜୈନବାବୁ ଟିକେ ଅଳକରେ ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ଏହି ଘଟଣାକୁ ନେଇ ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାର ମୁକ୍ତବାସିନ୍ଦାମାନେ ଜୈନବାବୁଙ୍କୁ ବାହାରିଆ ବୋଲି ଆକ୍ଷେପ କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଖପା ହୋଇଥିବା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଛି । ଅବଶ୍ୟ କେଉଁ କାଳରେ ଜୈନବାବୁଙ୍କ ପିତାମହ କି ପ୍ରତିପାମହ ରାଜସ୍ଥାନରୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସିଥିଲେ ଏ କଥା ସତ୍ୟ; ହେଲେ ଜୈନବାବୁ ନିଜକୁ ପଦ୍ମୁ ପାଟିର ଖାଣି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ନେତା ମନେକରିବାରେ ଭୁଲ କେଉଁଠି ରହିଲା ? ■

ବାଘୁଆ ଗଣ୍ଡିରେ ପୁଲିସ୍‌ବାବୁ

ଗାଁ ସନ ରଥଯାତ୍ରା ସମୟରେ ସିସିଟିଭି ଲଗାଯିବାକୁ ନେଇ ପୁଲିସ୍ ବିଭାଗରେ ବେଶ୍ ହଲଚଲ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚକ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ସିସିଟିଭି ଲଗାଯିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ବାସ୍ତବରେ ନିମ୍ନ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ସିସିଟିଭି ଲାଗିଲା । ଯେତିକି ସିସିଟିଭି ଲଗା ଯାଇଥିଲା; ସେଥିରୁ କୁଆଡ଼େ ଅଧିକ ଅତଳ ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଏହି ଘଟଣା ସହ ପୁଲିସ୍ ହାକିମ ଗଣ୍ଡାଘରବାବୁଙ୍କ ସିଧା ଏଫଫି ଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ଏହାକୁ ନେଇ ଏକ ଭିଡିଓ ଟପକ୍ ହେଲା ଯିନା, ଖାଲି ବାହିନୀରେ ପ୍ରବଳ ବିରାଦରୀ ପ୍ରାଚି ଯୋଗୁଁ ଟପକ୍ ରିପୋର୍ଟ କୁଆଡ଼େ ଉତ୍ତାନ ହୋଇଗଲା । ମାତ୍ର ଏବେ ବାଲିଆଡ଼ି ଭିଡ଼ି ହିଁସା ଘଟଣାରେ ମୃତକ ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନଙ୍କ ପରିବାରର ଅଭିଯୋଗ କୁଆଡ଼େ ଗଣ୍ଡାଘରବାବୁଙ୍କ ବୟାହାନ ଚେହେରା ଉପରୁ ପରବା ହଟାଇ ଦେଇଛି । ବାବୁ ଗଣ୍ଡାଘରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନଙ୍କୁ ବେଠି ଖଟାଇଥିବା ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ ପ୍ରତିଦିନ ଘସାମୋଡ଼ା କରାଉଥିବା, ତାଙ୍କଠାରୁ ମାସକୁ ମାସ ପ୍ରୋଟିନ ପାଉଁଶର ଆଦାୟ କରୁଥିବା ପରି ସାଂଘାଟିକ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ସୌମ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟ ପରିବାର । ଖାଲି ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ନୁହନ୍ତି; ତାଙ୍କ ପରି ଆଠ ଜଣ ଚଳିଆ ପୁଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଗଣ୍ଡାଘର ସାହେବ କୁଆଡ଼େ ନିଜ ସେବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିବା କଥା ବି ସାଧାରଣରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଛି । ରାଜ୍ୟରେ ପୁଲିସ୍ ଅଫିସରଙ୍କ ଏଫଫା ହଜାରେରୁ ଅଧିକ । ଜଣକ ଘରେ ଯଦି ଆଠଜଣ ବେଠି ଖଟୁଥାନ୍ତି, ତେବେ ଖାଲି ଦଶ ହଜାର ଚଳିଆ ପୁଲିସ୍ ତ ଅଫିସରଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଆଇନଶୁଖିଲା ଦେଖିବ କିଏ ? ■

ଜୀବନର ଶେଷ ନୁହେଁ, ସହାୟତାର ଆରମ୍ଭ

ଗୁରୁତର ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା

ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ଧରି ଭାରତରେ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଏକ ଗୁରୁତର ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି । ବିଶେଷକରି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, କିଶୋର-କିଶୋରୀ ଏବଂ ଯୁବବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ବୃଦ୍ଧି ଚିନ୍ତାଜନକ । ଆଜିର ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସମାଜରେ ସଫଳତାକୁ ନେଇ ଅତ୍ୟଧିକ ଚାପ, ଭଲ ଆଖା, ସାମାଜିକ ତୁଳନା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ଅନିଶ୍ଚିତତା ଅନେକ ଯୁବକ-ଯୁବତୀଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଚାପ ଦୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ପରୀକ୍ଷାରେ ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଆଖାଅନୁଯାୟୀ ଫଳ ନମିଳିବା ଅନେକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ମାନସିକ ଆଘାତ ହୋଇପଡ଼େ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଗୋଟିଏ ପରୀକ୍ଷା ଜୀବନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟକରେ ନାହିଁ । ଇତିହାସ ସାକ୍ଷୀ ଯେ, ଅନେକ ସଫଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନର କୌଣସି ନା କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଫଳତାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଫଳତା ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଅଂଶ, ଜୀବନର ଶେଷ ନୁହେଁ । ସେହିପରି ପ୍ରେମରେ ବିଫଳତା କିମ୍ବା ସମ୍ପର୍କରେ ବିଚ୍ଛେଦ ଯୁବବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟଦାୟକ ହୋଇପାରେ । କିଶୋର ଓ ଯୁବାବୟସ୍କରେ ଭାବନା ଅତ୍ୟନ୍ତ ତୀବ୍ର ଥାଏ । ସମ୍ପର୍କ ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସଭଙ୍ଗ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜକୁ ଏକା ଅନୁଭବ କରିପାରେ । ଏପରି ସମୟରେ ପରିବାର, ବନ୍ଧୁବର୍ଗ ଓ ସମାଜର ସହାୟତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସର ପଛରେ କେବଳ ସାମାଜିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାରଣ ନୁହେଁ, ମାନସିକ ରୋଗ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଏ । ଅବସାଦ, ସିଜୋଫ୍ରେନିଆ, ନିଶ୍ୱାସବନ୍ଧ, ଉଦ୍‌ବେଗ ଜନିତ ସମସ୍ୟା ଓ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମସ୍ୟା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସର ବିପଦକୁ ବଢ଼ାଇପାରେ । ଅବସାଦରେ ପାଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅନ୍ଧକାରରେ ଭାବେ ଦେଖିଥାଏ । ତାଙ୍କୁ ଲାଗେ ଯେ ତାଙ୍କ ଦୃଶ୍ୟର କୌଣସି ଶେଷ ନାହିଁ । ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରା ତାଙ୍କୁ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଇପାରେ ।

କ'ଣ କରିବା ଜରୁରୀ

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିବା ଜାଣିପାରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନସିକ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ପାଖକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ନିୟମିତ ନିଅନ୍ତୁ । ଦୟାଶୀଳ ହୋଇ ରୋଗୀଙ୍କୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତୁ । ତାହାର ଅନୁଭବ ଓ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଶୁଣନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅନୁଭବ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଶୁଣନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅନୁଭବ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଶୁଣନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅନୁଭବ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଶୁଣନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ସାମୁହିକ ଚିକିତ୍ସା

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅସୁସ୍ଥ ବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଏପରି ଭାବନା ଆସିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ସାଧାରଣତଃ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସମସ୍ୟା ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଏକାଠି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକ ସହିତ ବସି ଆଲୋଚନା କରି ସମସ୍ୟାକୁ ସମାଧାନ ବିଷୟରେ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାଧାରଣତଃ ଛଅରୁ ଦଶ ଜଣ ଏପ୍ରକାର ଲୋକ ସହାୟତାରେ ଥରେ ଏକାଠି ହୋଇ ଆଲୋଚନା କରିବା ଦରକାର । ଆମ ଦେଶରେ ଏପ୍ରକାର ପ୍ରଶାଳା ଖୁବ୍ ଉପଯୋଗୀ ।

ପରାମର୍ଶଦାତା ମନୋରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞ ବଡ଼େଇ ପାଠଶାଳା, ପୁରୀ, କଟକ-୯

କେମିତି କଟିବ ସସ୍ତାହ

- ମେଷ**: ରବି, ସୋମବାରରେ ଯୋଜନା କରି ସଫଳ ହେବେ । ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଉନ୍ନତି କରିବେ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ କର୍ମତ୍ରୟ ହୋଇ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଚାରୁପଥରେ ହଲାଇବେ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ସମ୍ପର୍କରେ ସୁଦୃଢ଼ତା ଦେଖାଦେବ । ଦୂରଯାତ୍ରା ଯୋଗ ରହିଛି ।
- ବୃଷ**: ରବି, ସୋମବାରରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଲାଭିବେ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମନ ଚଳଚଞ୍ଚଳ ରହିବ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଆୟ କରିବେ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଅଧିକାରରେ ଶିକାର ହେବେ । ଅତ୍ୟଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅସୁସ୍ଥ ମନେ କରିବେ ।
- ମିଥୁନ**: ରବି, ସୋମବାରରେ କିଛିଟା ଉତ୍ତେଜନା ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହଲାଇବେ । ଦୂରଯାତ୍ରା କରିପାରିବେ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଥପ୍ରାପ୍ତି । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ ପାଇବେ । ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ ସହଯୋଗ ମିଳିବ ।
- କର୍କଟ**: ରବି, ସୋମବାରରେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଳମ୍ବିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅପଦସ୍ଥ ହେବେ । ଅଭାବ ଓ ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦେଇପାରେ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ସହଯୋଗ ମିଳିବ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଶତ୍ରୁହାନି । ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରସାର ଘଟିବ ।
- ସିଂହ**: ରବି, ସୋମବାରରେ ଧର୍ମାଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ମନଦେବେ । ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳତା ପାଇବେ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଦୃଢ଼ମନା ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଆୟତ୍ତୃଷ୍ଣିରୁ ନୂତନ ପଥ ଉନ୍ମୋଚନ ହେବ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଲେଖାପଢ଼ାରେ ମନୋନିବେଶ କରିବେ ।
- କନ୍ୟା**: ରବି, ସୋମବାରରେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନସମ୍ୟାଦା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ କୌଣସି ସୂତ୍ରରୁ ଅର୍ଥପ୍ରାପ୍ତି ଯୋଗ ରହିଛି । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ବ୍ୟସ୍ତବିବୃତ ଅନୁଭବ କରିବେ । ସ୍ୱପ୍ନ ପୁରଣ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ।
- ତୁଳା**: ରବି, ସୋମବାରରେ ଆର୍ଥିକ ସମୃଦ୍ଧି ଦେଖାଦେବ । ଉଚ୍ଚ ଆଖା ସଫଳ ହେବ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଅଭାବ ଓ ଅସୁବିଧା ଲାଗି ରହିବ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଜୀବନସାଥୀଙ୍କଠାରୁ ସୁଖଶାନ୍ତି ଆଶା କରିବେ । ବ୍ୟବସାୟିକ ଉନ୍ନତି ହେବ ।
- ବିଛା**: ରବି, ସୋମବାରରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ବସ୍ତୁ ବ୍ୟୟ କରିପାରିବେ । ବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ରହିବେ । ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧବାରରେ ଅସହଯୋଗର ଶିକାର ହେବେ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନିବାରରେ ଦୃଢ଼ମନା ହେବେ । ସମୟ ସହ ନିଜକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବେ ।

ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିମୂଳକ ଆଲୋଚନା । ଏହାଦ୍ୱାରା କାହାର ସମ୍ମାନହାନି କରିବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଗାଳବେଳିକ ସ୍ଥିତିକୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ଶୈଳୀରେ ପାଠକଙ୍କ ସାମୁଦ୍ଧ ଆଣିବା ଏହାର ଏକମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।